

Midt i middelalderen

Om Midt i middelalderen

Midt i middelalderen er en interaktiv historieopplevelse som utforsker hvordan Oslo som middelalderby kan formidles med digitale virkemidler.

Hvordan bruke kartet

Åpne kameraet eller QR-kodeleseren på smarttelefonen din. Hold det over QR-koden, og du vil bli ledet til 3D-modeller, 360°-bilder og foto som viser hvordan det har sett ut akkurat der.

MIDDELALDERBÅT 3D

MARIAKIRKEN 3D

MARIAKIRKEN 360°

DAMPLOKOMOTIV FOTO

CLEMENSBRYGGEN 3D

FJØS 3D

JERNBÅNEN FOTO

GATEPARTI 3D

BISPEALLMENNINGEN 360-TOUR

KJELLER 3D

OLAVSKLOSTERET 3D

Laget av Tidvis og Norsk Jernbanemuseum i samarbeid med:

OSLO LADEGÅRD

NIKU
Norsk institutt for
kulturminneforskning

NORWEGIAN
MARITIME MUSEUM

Middelalder-
Oslo

For mer informasjon, se:
midtimiddelalderen.no

NORSK
JERNBANE-
MUSEUM

tjdvjs

Middelalderen

Oslo var et lite tettsted med kirke alt i første del av 1000-tallet. Byen vokste, og rett før Svartedauden i 1349 antas det å ha bodd rundt 3000 personer her. Tetttest bebyggelse var det fra det kirkelige senteret i nord (omkring St. Hallvardkatedralen og bispeborgen) til det kongelige senteret i sør (omkring Kongsgården og Mariakirken).

De historiske levningene vi ser på overflaten i dag er hovedsakelig fra byggeaktivitet fra begynnelsen av 1100- til første halvdel av 1300-tallet. Da reiste kongen og kirken store bygg av stein og etter hvert murstein. Omkring dem var det mest trebygninger, de fleste laftet. Disse var boliger, verksteder og lager der kjøpmenn og håndverkere holdt til med sine familier, svenner og tjenestefolk.

Svartedauden var starten på en lang stagnasjonsperiode. Befolkningen var lenge liten, kanskje så lite som under 1000. På 1500-tallet begynte byen å vokse, det kom flere bygninger, også av stein, og havnebebyggelsen strakk seg ut i Bjørvika. Da Oslo brant i 1624 bestemte kongen at byen skulle gjenoppbygges på vestsiden av Bjørvika, inntil murene på Akershus festning. Den nye byen fikk navnet Christiania, etter kongen.

T.v.: Mariakirkens segl med kong Håkon V som gir kirken til Jomfru Maria med Jesubarnet på armen.

T.h.: Domkapitlets segl viser trolig det store skrinet som huset St. Hallvards hellige levninger.

Utgravning i forbindelse med jernbanebygging på 1890-tallet.

Utgravningene på 1800-tallet

Sporene etter Oslos middelalderby ble etterhvert skjult. Stein fra den gamle byen ble fraktet over fjorden for å bygge den nye byen. Restene av bispeborgen ble i 1725 brukt som fundament og kjeller for Oslo ladegård. Jord og rask dekket til det som var igjen. Området så ut som en landlig eng.

Ved arkeologiske undersøkelser fra midten av 1800-tallet og fremover dukket rester av middelalderbyen i Oslo frem igjen. Undersøkelsene skyltes boligbygging og jernbaneanlegg. Mye gikk tapt, delvis etter arkeologisk dokumentasjon, men mange av steinbygningene som ble avdekket ble bevart og kan sees som ruiner i dag.

Jernbanen dominerte Gamlebyen på slutten av 1800-tallet og gjennom mesteparten av 1900-tallet. Området som Middelalderbyen ligger i ble preget av store sporområder med viktige togtraséer øst- og sørover. Det ble også anlagt en rekke verksteder og driftsbygninger deriblant et lokomotivverksted.

Utgravningene i nyere tid

I dag er det igjen jernbanens byggevirkosomhet som avdekker kulturminner fra middelalderens Oslo. Arkeologiske utgravninger for den nye Follobanen er de største i middelalderbyen. I tillegg er det store utbyggingsprosjekter i Bjørvika. Før dette har store veiprosjekter nødvendiggjort arkeologiske undersøkelser.

Spennende ny kunnskap er kommet fram, om dagligliv i middelalderbyen, om biskopens byggeprosjekter, om brygger og sjøboder langt ut i Bjørvika og om hvordan bebyggelsen endret seg gjennom århundrene. I senmiddelalderen ble noen områder fraflyttet, mens bebyggelsen konsentrerte seg om andre.

I 2022 skal Follobanen være ferdig. Toget skal gå i kulvert under Middelalderparken med rekonstruert middelalderterreng. Her skal middelalderens gamle veiløp markeres og brukes som turveier. Det er planlagt å gjenskape sjøboder, en brygge og flere bygårder fra middelalderen. Slik får middelalderens Oslo plass både i dag og i fremtiden.

Middelalderkammer i bein fra Oslo.